

Inleiding

Van het genealogisch jaarboek *Gruoninga* zijn de jaargangen 1-21 (1954-1976) al langere tijd als pdf-bestand van internet te kopiëren. Degene die wil zoeken in recentere jaargangen is tot nu toe aangewezen op de papieren indices. Nu is een overkoepelende index gemaakt die met toestemming van de redactie van *Gruoninga* op internet beschikbaar gesteld wordt. In deze index kunnen fouten aanwezig zijn ten gevolge van de toegepaste bewerkingen. De samenstellers houden zich aanbevolen voor fouten en ervaringen: simondallinga@hotmail.nl

De index is een samenvoeging van 48 indices die door verschillende redacteuren op diverse wijzen vervaardigd zijn. In alle indices zijn de achternamen vermeld, maar daar houdt de overeenkomst op.

De verschillen zitten in de volgende punten:

- Soms wel en soms niet vermelding van de voornaam.
- Soms wel en soms niet vermelding van de partner.
- Enkele afzonderlijke indexen bevatten geen paginaverwijzingen.
- Bij enkele jaargangen zijn er lastige paginaverwijzingen. In de 4 dubbele jaargangen 1969-70 t/m 1975-76 wordt met een "o" verwezen naar het oneven jaar. In de index op de jaargangen 1977-81 wordt met een voorloopcijfer het jaar aangeduid (bv. 7 = 1977, 0 = 1980).
- In de gevallen dat de namen volledig in hoofdletters waren uitgevoerd, zijn deze omgezet naar namen met hoofdletter en kleine letters.

Wegens de verscheidenheid van de afzonderlijke indices is het onmogelijk daaruit een perfecte overkoepelende index samen te stellen. De gebruiker kan de computer in de volledige tekst laten zoeken, of hij/zij zoekt in de hier gepresenteerde vorm op achternaam en vervolgens op jaargang. Beide methoden kennen voor- en nadelen.

De index over de eerste dertien jaargangen (1954-1967) is vermeld in jaargang 23 (1978) op blz. 74-96. De verwijzingen in die index zijn naar een doorlopende paginering over alle dertien jaargangen. Dat maakt zoeken lastig. Daarom volgt hieronder een tabel waarin men tot op jaar of halfjaar kan zoeken. Voor nadere paginaverwijzing wordt verwezen naar de uitleg op blz. 74-76 in jaargang 23.

bladzijdennummer in de doorlopende nummering	Jaar
1-18	1954
19-36	1955
37-92	1956
93-172	1958
173-253	1959
301-372	1960
373-428	1961
429-476	jan-jul 1962

477-524	jul-dec 1962
525-572	jan-jun 1963
573-622	jul-dec 1963
623-690	jan-jun 1964
691-738	jul-dec 1964
739-786	jan-jun 1965
787-818	jul-dec 1965
819-866	jan-jun 1966
867-914	jul-dec 1966
915-966	jan-jun 1967
967-1003	jul-dec 1967

Naast de indices per jaargang zijn in de jaargangen 36 t/m 54 indices op afzonderlijke artikelen gemaakt. De onderstaande lijst bevat een overzicht van de jaargangen, met de wijze van aanmerking, de jaren, al dan niet bladzijdeverwijzing, en de titels.

Jaargang	Jaar	Blz.	
36*	1991	Ja	Index op het schatregister van 1540
38*	1993	Nee	Register op de begrafeningen te Uithuizen
46* ¹	2001	Ja	Register op de begrafeningen in de Nieuwe Kerk, 1672
46* ²	2001	Ja	Register schattingen en jaartax 1498-1516
46* ³	2001	Ja	Register dijkrol van Zuurdijk
49*	2004	Nee	Register op het schotregister van het Winsumer- en Schaphalsterzijlvest (1553)
51*	2006	Ja	Register op de schotlijsten van Dorpsterzijlvest
54* ¹	2009	Ja	Register op de bijlagen bij 'Defloratie en fornicatie'
54* ²	2009	Nee	Register op dijkrol Eenrum

Het aanbrengen van eenheid in de verscheidenheid was een flinke uitdaging. De 48 registers zijn gefotografeerd en met OCR in bewerkbare tekst getransformeerd. De daaropvolgende stappen waren: 1. namen scheiden, 2. OCR-fouten in achternamen en verwijzingen corrigeren, 3. eenheid in de opmaak brengen, 4. achternamen zodanig normaliseren dat de index redelijk toepasbaar is. Voorafgaande aan de werkzaamheden was al duidelijk dat bij de samenstelling van een deze index enige mate van normalisering van namen gewenst zou zijn. Meteen bij de eerste stap is daar een begin mee gemaakt. Tijdens latere bewerkingsstappen is een methode gevonden om de achternamen in een afzonderlijke kolom af te splitsen. In die 'indexkolom' zijn de namen in sterkere mate genormaliseerd. Die kolom is benut om de index te alfabetiseren. De namen in de 'namenkolom' zijn derhalve gerangschikt op een combinatie van alfabet en fonetiek.

Bij de normalisering van de achternamen zijn de volgende overwegingen van invloed geweest.

- De index heeft betrekking op enerzijds variabele achternamen, d.w.z. patroniemen en in mindere mate ervenamen en beroepsnamen, en anderzijds op vaste achternamen die van ouder op kind overgaan

- De index heeft betrekking op namen van vóór en van na 1811. Vóór 1811 werden namen vooral op grond van de uitspraak geschreven, daarna doorgaans in een vaststaande spelling
- Om een zo goed mogelijke combinatie mogelijk te maken, is gekozen voor de meest voorkomende spelling van eigenhandig geschreven namen uit de tweede helft van de 18^e eeuw. In de schrijfwijze van 18^e eeuwse namen is in enige mate systematiek te ontdekken, maar er zijn talloze uitzonderingen. Het blindelings toepassen van regels voor de normalisering van namen zou daarom tot een ongewenst resultaat leiden. Anderzijds zou het achterwege laten van normalisering tot een inefficiënte index leiden.

De volgende regels bij veel namen toegepast:

- ae → a of aa; uitzonderingen zijn bv. Haersolte, Haersma
- c veelal → k, soms → c, soms → s; uitzonderingen zijn bv. Clant, Coenders
- ck → k of kk; uitzonderingen zijn bv. Beckeringh, Hoedenborgh
- ds aan het eind van de naam → ts, bv. Reinds → Reints
- ds midden in een naam → dz, bv. Edses → Edzes, maar met uitzonderingen
- dts aan het eind van een naam → ts, bv. Reindts → Reints
- ee midden in een naam en als einde van een lettergreep → e, bv. Heeres → Heres
- f uitgesproken als v → v, bv. Fuust → Vuist
- g uitgesproken als j → j, bv. Jurgens → Jurjens
- ph → f, met uitzondering van verlatiniseerde vormen, bv. Philippus en Phebens
- s uiggesproken als z → z, bv. Saunslifer → Zausnlifer
- ts midden in een naam → tz, maar met uitzonderingen
- ui → u of uu, bv. Luilof → Lulof, en Luint → Luurt, maar soms niet, bv. Uipkes
- v uitgesproken als f → f, bv. Vossema → Fossema
- v uitgesproken als w → w, bv. Hilverts → Hilwerts
- ij uitgesproken als ie → i, ie of ij, bv. Pijters → Pieters
- ij uitgesproken als j → j, bv. Tijackes → Tjakkes
- x → gewoonlijk -ks, maar uitzonderingen zijn bv. Frix en Hoendrix
- y uitgesproken als ie → ij, bv. Pyters → Pieters; uitzonderingen zijn bv. Guyot, Wylich
- y uitgesproken als j → j, bv. Tyackes → Tjakkes
- z → veelal s, maar als opvolger van d of t gehandhaafd, bv. Edzes, Ritzes, Watzes, Writzers

Bij de patroniemvarianten zijn veelal de volgende vervangingen bij suffixen toegepast:

- ens → -es, want de -ens is een uitgang met een dubbele tweede naamval, bv. Edens → Edes
- bts, en -pts → -ts, want de beide eerste vormen hebben een onnodige extra medeklinker
- rs → -rts, want -rs is een verkorte vorm, bv. Leffers → Lefferts; maar uitzondering bv. Melchers
- ens → -ents, want -ens is een verkorte vorm, bv. Berens → Berents

Bij veel geslachten die in de 17^e-18^e eeuw een vaste achternaam voerden, is geleidelijk een naam met een redelijk vaste spelling ontstaan. Voor zover herkenbaar zijn de varianten samengevoegd onder de naam met die spelling.

Bij de normalisering van de uitgangen zijn veelal de volgende regels toegepast:

- -inck, -ing, -inge, -ingh en -ink → -ing, maar met uitzonderingen, bv. Beckeringh, Coninck
- -ama, -ema, -oma, -uma en -umma → -ema, bv. Renkumma → Renkema
- -berg[h], -borg[h] en -burg[h] → borg, maar met uitzonderingen, bv. Hardenberg

Een aantal voorbeelden:

Abberinghe	zoekt men volgens de indexkolom bij: Abbring
Berends	zoekt men volgens de indexkolom bij: Berents
Boelens	zoekt men volgens de indexkolom bij: Boeles
Dorenbusch	zoekt men volgens de indexkolom bij: Doornbos
Hivers	zoekt men volgens de indexkolom bij: Hilwerts
Evers	zoekt men volgens de indexkolom bij: Everts
Luilfs	zoekt men volgens de indexkolom bij: Lulofs
Tijackens	zoekt men volgens de indexkolom bij: Tjakkes

Simon Dallinga en Frits Ebbens, april 2023